

Ж, З

ЖАБОРЮК Анатолій Андрійович

Літературознавець, мистецтвознавець

А. А. Жаборюк народився 1 травня 1924 р. в с. Ново-Миколаївка Іванівського (тоді Яновського) р-ну Одеської обл. в селянській родині. Батьки змогли дати йому середню освіту, однак далі, не маючи матеріальних засобів для навчання у вузі, він вступив на курси вчителів української мови та літератури при Одеському облвно, які зак-інчив за лічені дні до початку війни.

Так і не приступивши до викладацької роботи, сімнадцятилітній Анатолій залишився в окупованому ворогом рідному селі, перебиваючись тимчасовими заробітками. Через декілька днів після звільнення з окупації 1944 р. він уже був на фронті. За максимально короткий час став командиром протитанкової гармати, грамотним і точним у розрахунках

у діях на полі бою. Він пройшов у складі військ 3-го Українського фронту територіями Молдови, Румунії, Болгарії, Югославії. У 1945 р. повернувся до рідної домівки, маючи заслужено отримані ордени і медалі.

Нарешті його давня мрія здійснилася: став працювати вчителем, а згодом і директором школи, одночасно навчався в Одеському педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського, по закінченні якого вступив до аспірантури. У 1955 р. захистив кандидатську дисертацію. На цей час випадає його активне спілкування з відомими науковцями, видатними письменниками, зокрема М. Стельмахом, М. Рильським, які високо оцінили його наукову роботу. У ці роки А. Жаборюк не лише викладав, а й плідно працював на посаді проректора інституту.

З 1960 р. його запросили на викладацьку роботу до Одеського університету ім. І. І. Мечникова. І знову його освітянська діяльність не обмежувалася суто викладацькою роботою. Так, з 1964 до 1970 рр. він — декан філологічного факультету. З цього часу коло його інтересів переважно пов'язане з відомими літературознавцями-професорами А. В. Нездвідським, Г. А. В'язовським, В. В. Фаценком, Н. М. Шляховою, з прекрасним і потужним у науковому відношенні колективом кафедри теорії літератури і компаративістики. На цій кафедрі, заснованій і очолюваній професором Г. А. В'язовським з 1967 р., а професором Н. М. Шляховою — з 1992 р., його наукові пошуки зосереджені навколо проблем історії і теорії образотворчого мистецтва, взаємозв'язків літератури і живопису.

Писати про український живопис в часи змагань українців з тоталітаризмом і колоніальною залежністю було небезпечно. Якщо такі спроби і дозволялося робити, то українське мистецтво упереджено кваліфікувалося як похідне і наслідувальне щодо російського, а не національно визначене і самоцінне. А. А. Жаборюк наполегливо і доказово обґрунтував національну специфіку українського образотворчого мистецтва, вдаючись до конкретного аналізу його шедеврів, вказуючи на витоки фольклорні, міфологічні, християнські тощо. Порівнюючи з російським живописом, він вбачає ознаки індивідуального стилю і своєрідності етики українських живописців. Крок за кроком від перших посібників і

до монографічних досліджень науковець долав стереотипи методології щодо культурної залежності українців, дотримуючись при цьому і об'єктивності суджень.

Наукова перемога прийшла у 80-90-і рр., у роки творчої зрілості літературознавця, з виданням монографічних праць. Своєрідний погляд літературознавця, методиста, викладача школи і вузу на теорію і практику українського живопису відразу ж зацікавив викладачів і студентів, і особливо представників навчальних закладів культури в Україні і за її межами. Ці праці можна знайти у всіх найбільших бібліотеках колишнього Союзу, а також Європи і США.

Читаючи широко популярний серед студентів-філологів спецкурс “Література в колі інших видів мистецтв”, нині вже професор А. А. Жаборюк (йому це звання присвоєно на підставі вагомого внеску в науку і освіту) постійно працює на межі двох видів мистецтв, осмислюючи теорію й історію літератури і живопису, конкретизуючи і реалізуючи досить продуктивно свої знання у нових наукових статтях та монографіях. Так, маючи за плечима велику практику науково-педагогічної діяльності, професор А. А. Жаборюк реалізував ще одну давню мрію: підготував до друку монографію “Малярська творчість Тараса Шевченка”.

Професор А. А. Жаборюк постійно знаходиться у творчому пошуку, на вістрі громадсько-політичного життя освітян. Інакше кажучи, його досвід і наукові знання, що неначе сіячем відібрані зерно до зерна, завжди опромінюють все навколо потужним жмутком світла і енергії.

Він — національно і патріотично спрямована людина, яка серцем уболює за долю українства, задля нього працює на ниві освітянській: виховує молоде покоління, якому належить розбудувати державу Україну.

Пр.:

Український живопис доби середньовіччя. — К.; Одеса, 1978; Мистецтво живопису і графіки в Україні в першій половині і середині XIX століття. — К.; Одеса, 1983; Український живопис останньої третини XIX — початку XX століття. — К., 1990; Метафора в малярському мистецтві // Іст.-літ. журн. — Одеса, 1996. — № 2; Принципи і засоби творення характеру в літературі і малярстві // Там само. — 1997. — № 3;

Малярська творчість Тараса Шевченка . — Одеса, 2000; Давнє українське малярство. — Одеса, 2003.

Літ.:

Жаборюк А.А. // Філол. фак. ОНУ. — С.72-73.

М. В. Пащенко

ЖАБОРЮК **Олена Анатоліївна**

Мовознавець

О.А.Жаборюк народилася 17 лютого 1949 р. у с. Ново-Миколаївці (нині — Конопляне) Іванівського р-ну Одеської обл. у сім'ї вчителів. Батько — Жаборюк Анатолій Андрійович, професор кафедри теорії літератури і компаративістики Одеського національного університету, автор п'яти ґрунтовних монографій з історії українського образотворчого мистецтва. Мати — Жаборюк Ніна Максимівна — пенсіонерка (у минулому вчителька української мови і літератури у середній школі. Сестра — Жаборюк Ірина Анатоліївна, доцент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського.

У 1966 р. закінчила Одеську середню школу з Золотою медаллю і цього ж року поступила до Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова на факультет романо-германської філології (англійське відділення), який з відзнакою закінчила у 1971 р. З липня 1971 р. по 1975 р. працювала гідом — перекладачем у Одеському відділенні ВАТ “Інтурист” і одночасно вчилася в Одеському державному університеті на німецькому відділенні (вечірня форма навчання), який закінчила у 1975 р.

З 1975 р. по 1977 р. — аспірантка кафедри граматики англійської

